

ด่วนที่สุด

ที่ อบ ๐๐๑๘.๑/ว ๒๖๒๙

ศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี
ถนนแจ้งสนิท อบ ๓๔๐๐๐

๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๙

เรื่อง กำชับการปฏิบัติหน้าที่และมาตรการควบคุมความประพฤติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

อ้างถึง ๑. หนังสือจังหวัดอุบลราชธานี ด่วนที่สุด ที่ อบ ๐๐๑๘.๑/ว ๒๗๔๙ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕

๒. หนังสือจังหวัดอุบลราชธานี ที่ อบ ๐๐๑๘.๑/ว ๓๒๙๑ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๓๕๗๖

ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๙

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่จังหวัดอุบลราชธานี ได้แจ้งข้อสั่งการจากกรมการปกครอง เกี่ยวกับมาตรการควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ การกำชับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในการประพฤติตน และการใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ และเน้นย้ำการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในการรักษา ความสงบเรียบร้อย โดยมุ่งประสงค์ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดี มีเกียรติ และศักดิ์ศรี ความเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ยึดมั่นและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง มีความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ มิให้เสื่อมเสีย เป็นแบบอย่างที่ดีของเจ้าหน้าที่รัฐ และบุคลากรภาครัฐ ที่ปฏิบัติราชการในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ แต่ปัจจุบัน ยังปรากฏข่าวสารทางสื่อมวลชน หรือสื่อสังคมออนไลน์ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามบทกฎหมาย เช่น การจับกุม การคุมตัวผู้กระทำความผิด การใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งการประพฤติปฏิบัติตน ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย นโยบายของรัฐบาล จากสาเหตุดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจจากประชาชน และทำให้เสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ ของกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ นั้น

จังหวัดอุบลราชธานีพิจารณาแล้วเห็นว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในฐานะผู้ปกครองท้องที่ระดับตำบล หมู่บ้าน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดูแลทุกข์สุขของราษฎรในท้องที่ ดังนั้น เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เกิดภาพลักษณ์และเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับการเป็นที่พึ่งของประชาชน จึงขอให้อำเภอชี้แจงแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การจับกุม การคุมตัวผู้กระทำความผิด การใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ ในวันประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และหากปรากฏว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นผู้กระทำความผิด หรือการประพฤตินมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ให้นายอำเภอพิจารณาตามมาตรการควบคุมความประพฤติ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ดังนี้

๑. ให้อำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง หากพบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ แต่ยังไม่เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง นายอำเภอสามารถสั่งลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ตัดค่าตอบแทน และลดอันดับค่าตอบแทนไม่เกินหนึ่งอันดับ

๗๒. หากกรณี...

๒. หากกรณีดังกล่าวเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้นายอำเภอรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง หากผลการสอบสวนมีมูลความผิดจริงสามารถลงโทษปลดออก หรือไล่ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ อนึ่ง เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ แล้ว นายอำเภอสามารถใช้ดุลพินิจสั่งพักหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เพื่อรอผลการสอบสวนทางวินัย

๓. หากนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นการบกพร่อง ในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง เช่น เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เล่นการพนัน ให้นายอำเภอ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อสอบสวนให้ได้ความว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ มีพฤติกรรมบกพร่องในหน้าที่ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อมีคำสั่งให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๗) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗

๔. หากนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นผู้มั่วมีอิทธิพล หรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม ตามมาตรา ๑๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง เพื่อสอบสวน ให้ได้ความว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นผู้มั่วมีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม เพื่อพิจารณาสั่งให้พ้นจากตำแหน่งต่อไป

๕. หากพบว่ากรณียังไม่มีมูลให้ดำเนินการทางวินัย หรือเป็นผู้มั่วมีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาล หรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม ให้นายอำเภอว่ากล่าวตักเตือนให้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดผลดี ต่อราชการ

๖. กรณีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ผู้ใดประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เอาใจใส่ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความเข้มแข็ง ให้จังหวัดดำเนินการยกย่องชมเชยให้ปรากฏเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น แล้วรายงาน ให้กรมการปกครองทราบ

อนึ่ง การดำเนินการทางวินัยและการสั่งให้พ้นจากตำแหน่งให้ดำเนินการตามหนังสือ กระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๔๔๗๖ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๗ เรื่อง แนวทางและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวหา การดำเนินการทางวินัย การร้องทุกข์ การสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง กรณีบกพร่องในหน้าที่ หรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และการอุทธรณ์คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรชาย ครองยุทธ)
ปลัดจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทร/โทรสาร. ๐ ๔๕๓๔ ๔๖๑๓ - ๔

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๓๕๓๗

กรมการปกครอง

๖๖๖ อาคารนาลงกรณ์ทาวเวอร์ ชั้น ๑๑

ถนนบรมราชชนนี แขวงบางบำหรุ

เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙

เรื่อง กำชับการปฏิบัติหน้าที่และมาตรการควบคุมความประพฤติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๘๙๔๐ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๕

๒. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๒๕๗๒ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕

๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๒๑๙๖๒ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๔๔๗๖

จำนวน ๑ ชุด

ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมการปกครองแจ้งมาตรการควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ การกำชับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในการประพฤติตน และการใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ และเน้นย้ำการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยมุ่งประสงค์ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดี มีเกียรติ และศักดิ์ศรีความเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ยึดมั่นและยืนหยัด ในสิ่งที่ถูกต้อง มีความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ ของตำแหน่งหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ มิให้เสื่อมเสียเป็นแบบอย่างที่ดีของเจ้าหน้าที่รัฐ และบุคลากรภาครัฐ ที่ปฏิบัติราชการในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ แต่ปัจจุบันยังปรากฏข่าวสารทางสื่อมวลชนหรือสื่อสังคมออนไลน์ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามบทกฎหมาย เช่น การจับกุม การคุมตัวผู้กระทำความผิด การใช้อาวุธปืน ในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งการประพฤติปฏิบัติตนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย นโยบายของรัฐบาล จากสาเหตุดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจจากประชาชน และทำให้เสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ของกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในฐานะผู้ปกครองท้องที่ระดับตำบล หมู่บ้าน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดูแลทุกข์สุขของราษฎรในท้องที่ ดังนั้น เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เกิดภาพลักษณ์และเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับการเป็นที่พึ่งของประชาชน จึงขอให้จังหวัดแจ้งอำเภอชี้แจง แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การจับกุม การคุมตัวผู้กระทำความผิด การใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติหน้าที่ ในวันประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และหากปรากฏว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นผู้กระทำความผิด หรือการประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ให้นายอำเภอพิจารณาตามมาตรการควบคุมความประพฤติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ดังนี้

๑. ให้อำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง หากพบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ แต่ยังไม่เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง นายอำเภอสามารถสั่งลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ตัดค่าตอบแทน และลดอันดับค่าตอบแทนไม่เกินหนึ่งอันดับ

๒. หากกรณี...

๒. หากกรณีดังกล่าวเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้นายอำเภอรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง หากผลการสอบสวนมีมูลความผิดจริงสามารถลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ อนึ่ง เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงกำนันผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ แล้ว นายอำเภอสามารถใช้ดุลพินิจสั่งพักหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เพื่อรอผลการสอบสวนทางวินัย

๓. หากนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นการบกพร่องในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง เช่น เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เล่นการพนัน ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อสอบสวนให้ได้ความว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ มีพฤติกรรมบกพร่องในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อมีคำสั่งให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๗) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗

๔. หากนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นผู้มั่วสุมหรือเสียชื่อเสียงในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม ตามมาตรา ๑๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเพื่อสอบสวนให้ได้ความว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เป็นผู้มั่วสุมหรือเสียชื่อเสียงในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม เพื่อพิจารณาสั่งให้พ้นจากตำแหน่งต่อไป

๕. หากพบว่ากรณียังไม่มีมูลให้ดำเนินการทางวินัย หรือเป็นผู้มั่วสุมหรือเสียชื่อเสียงในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม ให้นายอำเภอว่ากล่าวตักเตือนให้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดผลดีต่อราชการ

๖. กรณีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ผู้ใดประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เอาใจใส่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง ให้จังหวัดดำเนินการยกย่องชมเชยให้ปรากฏเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น แล้วรายงานให้กรมการปกครองทราบ

อนึ่ง การดำเนินการทางวินัยและการสั่งให้พ้นจากตำแหน่งให้ดำเนินการตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๔๔๗๖ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๗ เรื่อง แนวทางและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวหา การดำเนินการทางวินัย การร้องทุกข์ การสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง กรณีบกพร่องในหน้าที่ หรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และการอุทธรณ์คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุชา โยชาศิริไลซ์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่
ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน
โทร./โทรสาร ๐ ๒๖๒๙ ๘๓๐๖ ต่อ ๔๐๓

ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๕๑๓๖

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๔ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง แนวทางและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวหา การดำเนินการทางวินัย การร้องทุกข์ การสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง กรณีบกพร่องในหน้าที่หรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และการอุทธรณ์คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๒๔๑๐ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๑

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๕๑๒ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวหา การดำเนินการทางวินัย การร้องทุกข์ การสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง กรณีบกพร่องในหน้าที่หรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และการอุทธรณ์คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๒๔๑๐ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แจ้งให้จังหวัดทราบว่าเป็นส่วนของวินัยและโทษทางวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังคงใช้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ต่อไปได้ ตามนัยมาตรา ๖๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่กำหนดให้ใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม และการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ที่เกี่ยวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๕๑๒ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เรื่อง แนวทางและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ นั้น

เนื่องจากเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้นำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวินัยและโทษผิดวินัยมาใช้บังคับกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ โดยอนุโลม นับแต่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ โดยไม่มีผลกระทบต่อกรดำเนินการทางวินัยที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงให้นำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับก่อนคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๒๔๑๐ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๕๑๒ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ไม่สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบให้นำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวินัยและโทษผิดวินัยมาใช้บังคับกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ โดยอนุโลม และการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกันและบังเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย จึงให้ยกเลิกหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๒๔๑๐ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๕๑๒ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และให้จังหวัดและอำเภอแล้วแต่กรณีถือปฏิบัติ

/แนวทาง...

แนวทางและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวหา การดำเนินการทางวินัย การร้องทุกข์ การสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง กรณีบกพร่องในหน้าที่หรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับตำแหน่งและการอุทธรณ์คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย และสามารถดาวน์โหลดได้ทาง QR code ท้ายหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุฑเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง
สำนักบริหารการปกครองท้องที่
โทร./โทรสาร ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๖-๑๔ ต่อ ๔๐๓

แนวทางและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวหา การดำเนินการทางวินัย การร้องทุกข์
การสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง กรณีบกพร่องในหน้าที่หรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และการอุทธรณ์
คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๒๔๑๐ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๑
เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
แจ้งให้จังหวัดทราบว่าเป็นส่วนของวินัยและโทษทางวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕
ยังคงใช้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ต่อไปได้ ตามนัยมาตรา ๖๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่กำหนดให้ใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม และการดำเนินการ
ทางวินัย การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ที่เกี่ยวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย
ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๕๑๒ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เรื่อง แนวทางและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการ
ทางวินัย การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ นั้น

เนื่องจากเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้นำพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับวินัยและโทษผิดวินัยมาใช้บังคับกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ
โดยอนุโลม นับแต่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ โดยไม่มีผลกระทบต่อกรดำเนินการทางวินัยที่ผู้ว่าราชการจังหวัด
มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงให้นำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕
มาใช้บังคับก่อนคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๒๔๑๐
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๕๑๒ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒
ไม่สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบให้นำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
ในส่วนที่เกี่ยวกับวินัยและโทษผิดวินัยมาใช้บังคับกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ โดยอนุโลม และการบังคับใช้กฎหมาย
ในปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกันและบังเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย จึงให้ยกเลิก
หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๒๔๑๐ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย
ที่ มท ๐๓๑๑.๒/ว ๕๑๒ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และให้จังหวัดและอำเภอแล้วแต่กรณีถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล
หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กระทำผิดวินัยให้ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง หรือมอบหมายให้บุคคลที่เห็นว่า
เหมาะสมดำเนินการสืบสวน

๑.๒ ให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการสืบหา
ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในเบื้องต้น เพื่อแสวงหาความจริงในเรื่องที่กล่าวหาและดูแลให้บังเกิดความยุติธรรม
โดยรวมประวัติและความประพฤติของผู้ถูกกล่าวหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กล่าวหาเท่าที่จำเป็นเพื่อประกอบ
การพิจารณา ทั้งนี้ ให้สืบสวนข้อเท็จจริง พยานหลักฐานและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนทุกข้อกล่าวหา ดังนี้

(๑) สอบปากคำผู้ถูกกล่าวหา ผู้ร้องเรียนกล่าวหาและพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง
พร้อมทั้งรวบรวมพยานเอกสารและพยานวัตถุที่ปรากฏในหนังสือร้องเรียนให้ครบถ้วนทุกข้อกล่าวหา

(๒) แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ
และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหา

(๓) รวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เห็นว่ามิใช่ประโยชน์แก่การสืบสวนข้อเท็จจริง
โดยไม่รับฟังแต่เพียงข้ออ้างหรือพยานหลักฐานของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น ในกรณีที่ปรากฏว่า

/มีข้อเท็จจริง...

มีข้อเท็จจริงใดที่กล่าวอ้างหรือพาดพิงถึงบุคคล เอกสาร หรือวัตถุใดที่จะเป็นประโยชน์แก่การสืบสวนข้อเท็จจริง ให้ทำการสืบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานนั้นไว้ให้ครบถ้วน

(๔) ในการสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหา ผู้ร้องเรียนกล่าวหาหรือพยานบุคคล ให้สอบปากคำคราวละหนึ่งคน และในการสอบปากคำต้องแจ้งให้ทราบว่าผู้ที่ทำการสอบปากคำมีฐานะเป็นเจ้าของพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา การให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จอาจเป็นความผิดตามกฎหมาย ในการสอบปากคำต้องมีการบันทึกถ้อยคำของผู้ให้ถ้อยคำ แล้วอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำหรือให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ แล้วให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และผู้ที่ทำการสอบปากคำลงลายมือชื่อในบันทึกถ้อยคำนั้นไว้เป็นหลักฐาน ห้ามมิให้ขูด ลบ หรือบันทึกข้อความทับข้อความที่บันทึกไว้ในบันทึกถ้อยคำแล้ว ถ้าจะต้องแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความที่บันทึกไว้ ให้ใช้วิธีขีดฆ่าข้อความเดิมและเพิ่มเติมข้อความใหม่ด้วยวิธีตอกเติม แล้วให้ผู้ให้ถ้อยคำและผู้ที่ทำการสอบปากคำ ซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำหนึ่งคนลงลายมือชื่อกำกับไว้ตรงที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทุกแห่ง ทั้งนี้ ห้ามมิให้บุคคลอื่น อยู่ในที่สอบปากคำ เว้นแต่เป็นบุคคลซึ่งผู้ที่ทำการสอบปากคำอนุญาตให้อยู่เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน หรือเป็นทนายความหรือที่ปรึกษาของผู้ถูกกล่าวหาตามจำนวนที่ผู้ที่ทำการสอบปากคำเห็นสมควรให้เข้ามา ในการสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหา

(๕) การนำเอกสารหรือวัตถุมาใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวน ให้บันทึกไว้ด้วยว่าได้มาจากผู้ใด และเมื่อใด เอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนให้ใช้ต้นฉบับ แต่ถ้าไม่อาจนำต้นฉบับมาได้ จะใช้สำเนาที่กรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรับรองว่าเป็นสำเนาถูกต้องก็ได้

๑.๓ เมื่อได้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ทำรายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงพร้อมความเห็น เสนอนายอำเภอ โดยให้เสนอไปพร้อมสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริง ทั้งนี้ รายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าว อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) เรื่องที่สืบสวนข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๒) ข้อกล่าวหา

(๓) พยานหลักฐานที่สนับสนุนหรือหักล้างข้อกล่าวหา

(๔) ความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย

๑.๔ เมื่อนายอำเภอได้รับรายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงและสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงแล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้องแล้วพิจารณาสั่งหรือดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ให้สั่งยุติเรื่อง

(๒) ในกรณีที่ผลการสืบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ากรณีมีมูล ถ้าความผิดนั้นมีใช่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว และเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ให้สั่งลงโทษ ตามมาตรา ๖๑ ทวิ วรรคสาม (๒) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อ ๑๑ (๒) ข้อ ๖๗ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด โดยทำเป็นคำสั่ง ระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกลงโทษ แสดงข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญว่าผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดวินัย อย่างไม่ร้ายแรงในกรณีใด ตามมาตราใด พร้อมทั้งสิทธิในการอุทธรณ์และระยะเวลาในการอุทธรณ์ โดยยื่นต่อนายอำเภอภายในกำหนด ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว หากมีการยื่นอุทธรณ์

/ถ้านายอำเภอ...

ถ้านายอำเภอไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔

(๓) ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยเล็กน้อย และมีเหตุอันควรงดโทษ จะงดโทษให้โดยทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ได้ โดยทำเป็นคำสั่งงดโทษตามข้อ ๗๑ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

(๔) ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้รายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงเพื่อดำเนินการสอบสวนต่อไป

(๕) ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาบกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถ ไม่พอกำหนดตำแหน่ง หรือบกพร่องในหน้าที่ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการสอบสวนต่อไป โดยให้ดำเนินการตามข้อ ๖.๑

๑.๕ การดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง ตลอดจนการพิจารณาสั่งการให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๒. กรณีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามความในมาตรา ๖๑ ทวิ หรือมาตรา ๖๑ ตริ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (กรณีมอบอำนาจต้องมีคำสั่งมอบอำนาจชัดเจนว่ามอบอำนาจให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง)

๒.๒ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ในกรณีที่เป็นการผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสอบสวนก็ได้

๒.๓ เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ได้รับรายงานการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนแล้ว ให้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของการสอบสวน ในกรณีที่เห็นว่ายังไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาหรือการแจ้งข้อกล่าวหายังไม่ครบถ้วน ให้สั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งข้อกล่าวหาให้ครบถ้วนโดยเร็ว ในกรณีที่เห็นว่าควรรวบรวมข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพิ่มเติม ให้กำหนดประเด็นหรือข้อสำคัญที่ต้องการให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมโดยไม่ต้องทำความเห็น ในกรณีที่เห็นว่าการดำเนินการใดไม่ถูกต้อง ให้สั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้องโดยเร็ว ถ้าเห็นว่าการสอบสวนถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้พิจารณาให้ความเห็นเพื่อสั่งหรือดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้แสดงความเห็นว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงกรณีใด ตามมาตราใด และให้ลงโทษสถานใด เพราะเหตุใด โดยจะต้องมีข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญด้วยว่ามีการกระทำอย่างไร ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งลงโทษตามมาตรา ๖๑ ทวิ วรรคสาม (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อ ๖๘ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณา

/ลดโทษ...

ลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก โดยทำเป็นคำสั่งระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกลงโทษ แสดงข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญว่าผู้ถูกลงโทษกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีใด ตามมาตราใด พร้อมทั้งสิทธิ ในการร้องทุกข์ (อุทธรณ์) และระยะเวลาในการร้องทุกข์ (อุทธรณ์) โดยยื่นต่อนายอำเภอภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับทราบคำสั่งการลงโทษ ไว้ในคำสั่งนั้นด้วย

(๒) ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้แสดงความเห็นว่าเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงกรณีใด ตามมาตราใด และให้ลงโทษสถานใดและอัตราโทษใด เพราะเหตุใด หรือถ้าเห็นว่าเป็นความผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรลดโทษ จะสั่งให้งดโทษ โดยทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ หรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องมิข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญด้วยว่ามีการกระทำอย่างไร

(๓) ในกรณีที่เห็นว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดวินัย ให้สั่งยุติเรื่อง หรือถ้าเห็นว่าการกระทำผิดวินัยแต่เป็นกรณีที่ไม่อาจลงโทษได้ ให้สั่งงดโทษ

(๔) ในกรณีที่เห็นว่าข้อเท็จจริงยังไม่เพียงพอหรือการดำเนินการโดยยังไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้สั่งสอบสวนเพิ่มเติม แก้ไข หรือดำเนินการให้ถูกต้องตามควรแก่กรณี

๓. ในกรณีที่มีคำสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ตามมาตรา ๖๑ ทวิ หรือมาตรา ๖๑ ครี แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด แจ้งนายอำเภอ เพื่อเป็นผู้แจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ได้รับทราบโดยตรง และให้อำเภอดำเนินการคัดเลือกกำนัน หรือการเลือกผู้ใหญ่บ้านแล้วแต่กรณี แต่ควรคำนึงถึงระยะเวลาของการร้องทุกข์ (อุทธรณ์) คำสั่งกับระยะเวลา ของการดำเนินการคัดเลือกกำนันหรือการเลือกผู้ใหญ่บ้าน มิควรให้ระยะเวลาดังกล่าวทับซ้อนกัน

๔. กรณีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล ซึ่งถูกลงโทษปลดออก หรือไล่ออกจากตำแหน่ง ร้องทุกข์ (อุทธรณ์) ต่อนายอำเภอ ให้นายอำเภอดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ ส่งคำร้องทุกข์ (อุทธรณ์) พร้อมเอกสารไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณา คำร้องทุกข์ (อุทธรณ์) หากผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วยกับคำร้องทุกข์ (อุทธรณ์) ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังกระทรวงมหาดไทยพร้อมคำร้องทุกข์ (อุทธรณ์) และเอกสาร เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

- (๑) รายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงและสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริง
- (๒) รายงานการสอบสวนและสำนวนการสอบสวน
- (๓) คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
- (๔) คำสั่งลงโทษพร้อมหลักฐานการแจ้งและรับทราบคำสั่งลงโทษ
- (๕) คำสั่งพักหน้าที่ (ถ้ามี)

(๖) ความเห็นของจังหวัดในการพิจารณาคำร้องทุกข์ (อุทธรณ์) พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ รายงานชี้แจงความจำเป็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอขยายเวลาคัดเลือกกำนัน หรือการเลือกผู้ใหญ่บ้านแล้วแต่กรณีตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๑๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมีเมื่อได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยพิจารณาการร้องทุกข์ (อุทธรณ์) ดังกล่าวประการใดแล้ว จึงดำเนินการตามระเบียบกฎหมายต่อไป

๕. กรณีการสั่งให้พักหน้าที่ เมื่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ถูกฟ้องในคดีอาญา เว้นแต่คดีความผิดในลักษณะฐานสุหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือมีกรณีที่ต้องหาว่าทำผิด วินัยอย่างร้ายแรง ถูกสอบสวนเพื่อไล่ออกหรือปลดออก นายอำเภอจะสั่งให้ผู้นั้นพักหน้าที่เพื่อรอฟังผลแห่งคดี หรือผลการสอบสวนหรือพิจารณาได้ต่อเมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

/๕.๑ ผู้นั้น...

๕.๑ ผู้ยื่นอุทธรณ์ฟ้องในคดีอาญา เว้นแต่คดีความผิดในลักษณะฐานลหุโทษ หรืออันได้กระทำโดยประมาท และนายอำเภอเห็นว่าคงให้อยู่ในตำแหน่งจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ (เสียหายแก่ราชการอย่างไร ซึ่งต้องให้เหตุผลในคำสั่งพักหน้าที่ดังกล่าวด้วย)

๕.๒ ผู้ยื่นอุทธรณ์ที่มีข้อหาว่าทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง (ต้องมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง) ถูกสอบสวนเพื่อไล่ออกหรือปลดออก และนายอำเภอเห็นว่าคงให้อยู่ในตำแหน่งจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ (เสียหายแก่ราชการอย่างไร ซึ่งต้องให้เหตุผลในคำสั่งพักหน้าที่ดังกล่าวด้วย)

เมื่อนายอำเภอสั่งให้พักหน้าที่แล้ว ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ การสั่งให้กลับเข้ารับหน้าที่ตลอดถึงการวินิจฉัยว่าจะควรจ่ายเงินค่าตอบแทนระหว่างพักให้เพียงใดหรือไม่ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาสั่ง

๖. กรณีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน บกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่พอกำหนดตำแหน่ง หรือบกพร่องในหน้าที่ หรือประพฤตินั้นไม่เหมาะสมกับตำแหน่งให้ดำเนินการ ดังนี้

๖.๑ กรณีนายอำเภอพบเห็นหรือมีการร้องเรียนกล่าวหาและมีพยานหลักฐานที่ปรากฏชัดแล้วว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน บกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่พอกำหนดตำแหน่ง หรือบกพร่องในหน้าที่ หรือประพฤตินั้นไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (แบบ บพ. ๑) เมื่อได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้นายอำเภอแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบคำสั่งโดยเร็ว และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐานในการนี้ ให้แจ้งตำแหน่งของประธานกรรมการ กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ (ถ้ามี) รวมทั้งสิทธิที่จะคัดค้านกรรมการสอบสวนไปพร้อมกัน และให้มอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาไว้หนึ่งฉบับด้วย ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อแสวงหาความจริงในเรื่องที่กล่าวหาและดูแลให้บังเกิดความยุติธรรมตลอดกระบวนการสอบสวน ในการนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนรวบรวมประวัติและความประพฤติของผู้ถูกกล่าวหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กล่าวหาเท่าที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณา และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการ ดังนี้

(๑) สอบปากคำผู้ถูกกล่าวหา (แบบ บพ. ๔) ผู้ร้องเรียนกล่าวหา (ถ้ามี) และพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง (แบบ บพ. ๓) พร้อมทั้งรวบรวมพยานเอกสารและพยานวัตถุที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน

(๒) แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามมาตรา ๓๑ (๔) มาตรา ๑๔ (๗) มาตรา ๔๗ ประกอบมาตรา ๓๑ (๔) หรือมาตรา ๑๘ ประกอบมาตรา ๑๔ (๗) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แล้วแต่กรณี ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ (แบบ บพ. ๕) และต้องให้ออกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหา ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔

(๓) เมื่อได้ทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนทำรายงานการสอบสวน (แบบ บพ. ๖) พร้อมความเห็นเสนอนายอำเภอ โดยให้เสนอไปพร้อมสำนวนการสอบสวน

เมื่อนายอำเภอได้รับรายงานการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนแล้ว ให้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของการสอบสวน ในกรณีที่นายอำเภอเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้บกพร่องในทางความประพฤติหรือไม่ได้ความสามารถไม่พอกำหนดตำแหน่ง หรือไม่ได้บกพร่องในหน้าที่หรือไม่ได้ประพฤตินั้นไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง ให้พิจารณาสั่งการโดยเร็ว ในกรณีที่นายอำเภอเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาบกพร่องในทางความประพฤติ

/หรือความ...

หรือความสามารถไม่พอกำหนดตำแหน่ง หรือบกพร่องในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง ให้รายงานการสอบสวนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

๖.๒ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับรายงานของนายอำเภอแล้ว ให้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้บกพร่องในทางความประพฤติ หรือไม่ได้ความสามารถไม่พอกำหนดตำแหน่ง หรือไม่ได้บกพร่องในหน้าที่หรือไม่ได้ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง ให้พิจารณาสั่งการโดยเร็ว

(๒) ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาบกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่พอกำหนดตำแหน่ง หรือบกพร่องในหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง ให้สั่งให้พ้นจากตำแหน่ง โดยทำเป็นคำสั่งระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง แสดงข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญว่าผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งกระทำความผิดในกรณีใด ตามมาตราใด พร้อมทั้งสิทธิในการอุทธรณ์และระยะเวลาในการอุทธรณ์ โดยยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดผู้ออกคำสั่งภายในกำหนด ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว และแจ้งคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งให้อำเภอทราบ เพื่อดำเนินการคัดเลือกกำนันหรือการเลือกผู้ใหญ่บ้านแล้วแต่กรณี แต่อำเภอควรคำนึงถึงระยะเวลาของการอุทธรณ์คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งกับระยะเวลาของการดำเนินการคัดเลือกกำนันหรือการเลือกผู้ใหญ่บ้าน มิควรให้ระยะเวลาดังกล่าวทับซ้อนกัน

๗. กรณีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อุทธรณ์คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการ ดังนี้

๗.๑ พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนที่ ๕ ว่าด้วยการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ถ้าไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้ส่งคำอุทธรณ์พร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้กระทรวงมหาดไทยประกอบการพิจารณา ดังนี้

(๑) รายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงและสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริง

(๒) รายงานการสอบสวนและสำนวนการสอบสวน

(๓) คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

(๔) คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง พร้อมหลักฐานการแจ้งและรับทราบคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๕) ความเห็นของจังหวัดในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง พร้อมเอกสาร

ที่เกี่ยวข้อง

๗.๒ แจ้งการยื่นอุทธรณ์คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งให้อำเภอทราบโดยเร็ว และให้อำเภอรายงานชี้แจงความจำเป็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอขยายเวลาคัดเลือกกำนันหรือการเลือกผู้ใหญ่บ้านแล้วแต่กรณีตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และเมื่อได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวประการใดแล้ว จึงดำเนินการตามระเบียบกฎหมายต่อไป

๘. ในการแจ้งคำสั่งลงโทษหรือคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งการยื่นคำอุทธรณ์หรือโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย ถ้ามิได้ดำเนินการตามข้างต้น ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙